

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน
สู่ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
ของอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

Development of local woven fabric products of Ban Chokchai
Phatthana, Klong Lan subdistrict as the souvenir products for the
promotion of tourism in Khlong Lan District, Khampangphet Province

รัชনীวรรณ บุญอนันต์¹

Ratchaneewan Boonanant¹

E-mail: Ratchaneewan_b@hotmail.com

ประภัสสร กลีบประทุม²

Prapatsorn Kleebprathum

E-mail: Prapatsorn.klee@gmail.com

หลักสูตรโปรแกรมวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร¹

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร²

Bachelor of Arts (Tourism and Hotel) Faculty Of Management Science
Kamphaengphet Rajabhat University¹

Bachelor of Business Administration (General Management)
Faculty Of Management Science Kamphaengphet Rajabhat University²

(Receipt of the manuscript: May 21, 2020; Receipt of the revised manuscript:
November 14, 2020; Acceptance of the final manuscript: December 1, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน
จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบล
คลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และ 3) เพื่อประเมินผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอ
พื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม การประชุมกลุ่มย่อย และแบบประเมินความพึงพอใจ
เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ผู้บริโภคและผู้ประกอบการที่สนใจ
ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive
statistics) ในรูปของค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา
ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอ

พื้นเมืองบ้านโชคชัย การศึกษาด้านสภาพนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีการทอผ้ามาเป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป ลักษณะผ้าพื้นเมืองที่กลุ่มสมาชิกทอส่วนใหญ่เป็นผ้าขาวม้าและผ้าไหม และเดิมไม่มีการแปรรูป การศึกษาด้านปัญหาที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองเผชิญได้แก่ 1.ปัญหาด้านการเงิน 2.ปัญหาด้านการแปรรูปผ้าทอ และอันดับที่ 3 ปัญหาด้านการผลิต เป็นต้น และการศึกษาด้านความต้องการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ฯ พบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้มีการแปรรูปผ้าทอพื้นเมืองได้แก่ กระเป๋าถือสุภาพสตรี เสื้อสุภาพสตรี (2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา พบว่า สมาชิกทอผ้าพื้นเมืองร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง 3 รูปแบบ ได้แก่ กระเป๋าถือสุภาพสตรี เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ และ (3) การประเมินผลิตภัณฑ์ผลิตของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา พบว่า ผู้บริโภคและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้ผ้าทอพื้นเมืองนำไปผลิตเป็นกระเป๋าถือสุภาพสตรี มากที่สุด รองลงมา คือ เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายผลิตภัณฑ์ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุดของกระเป๋าถือสตรีและเสื้อผ้า คือ ประโยชน์ใช้สอย และผ้าพันคอมีความพึงพอใจสูงสุด คือ สีสันทนของผ้าพันคอสวยงาม โดดเด่นและเนื้อผ้าของผ้าพันคอสวมใส่สบาย อ่อนนุ่ม

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, ผ้าทอพื้นเมือง, ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

Abstract

The objectives of this study were to: 1) investigate state, problems and needs for the development of souvenir products from local woven fabrics of local people in Ban Chokchai Phatthana, Klong Lan Subdistrict, Klong Lan District, Kamphaengphet Province; 2) develop souvenir products from the local woven fabrics; and 3) assess these souvenir products. The research instruments consisted of a questionnaire, small group discussions and a satisfaction assessment form. Data were gathered from members of the local woven fabrics club of Ban Chokchai Phatthana. Data were then analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings revealed that: 1) the majority members of the local woven fabrics club had been weaving for 5 years or more; these woven fabrics were mostly loincloth and silk which were still in their original forms without being processed into other forms of products; the problems that these members faced were: (1) financial-related problems; (2) problems related to the processing of woven fabrics; and (3) production-related problems; as for the needs for product development, they were rated at a high level in overall; the types of the products that the members would like to produce were lady handbags and lady clothes; (2) as for the development of souvenir products from the local fabric, it was found that the members cooperated in the development of the souvenirs in 3 types which were

lady handbags, lady clothes and scarves; and (3) in terms of the assessment of the souvenir products, most consumers and entrepreneurs wanted the products in a form of lady handbags the most, followed by lady clothes and scarves, respectively. When considering at each aspect of the product, it was found for the lady handbags and lady clothing, their utility was found to have the highest satisfaction score whereas for the scarves, beautiful and unique colors as well as soft and comfort texture was rated the highest.

Keywords: Tourism, Local woven fabrics, Souvenir products

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อให้เกิดเอกลักษณ์อย่างมีศักดิ์ศรี เสริมสร้างความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจ ในภูมิปัญญาเป็นต้นทุนเกื้อกูลให้เกิดการสร้างขึ้นมาใหม่ ผลิตใหม่ และซ้ำทวนจากชิ้นงานเดิม จนกลายเป็นรากเหง้าแห่งวิถีชีวิตที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดมาให้ในรูปลักษณะขององค์ความรู้ ผ้าทอ พื้นบ้านที่มีกระบวนการผลิตตามวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นองค์รวมของวิถีคิด คุณค่า และอุดมการณ์ ของชุมชนที่สร้างสรรค์และสะสมขึ้นมา ซึ่งผ้าพื้นเมืองของไทยในภาคต่าง ๆ กำลังได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟูและพัฒนา รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้นำมาใช้ในการผลิตสินค้าที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า เป็นต้น อย่างไรก็ตามผ้าพื้นเมืองยังคงประสบกับปัญหาหลาย ประการ คือ วัตถุดิบขาดแคลน การผลิตที่ไม่ได้คุณภาพ การออกแบบ การพัฒนารูปแบบ และปัญหา ทางการตลาด (จินตนา หนูณะ, 2546, น.107) แม้ว่าจะมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองให้เป็นสินค้าประเภทต่างๆ แต่เมื่อนำออกจำหน่าย ก็ไม่ตอบสนองต่อ ความต้องการของตลาดได้รวมถึงการที่ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ ผลิตภัณฑ์ การผลิตผ้าทอพื้นเมืองยังคงผลิตสินค้าในรูปแบบเดิมๆ (ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง, 2561)

กลุ่มบ้านโชคชัยพัฒนา ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของ ตำบลคลองลานพัฒนาอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้มีการทอผ้าพื้นเมืองเพื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เพื่อจำหน่าย ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจ แต่ประสบปัญหาด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาไม่ตรงกับ ความต้องการของผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยว ฉะนั้น หากมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอโดยมี การพัฒนารูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ หรือนักท่องเที่ยว ก็จะทำให้ผ้าทอพื้นเมือง ของบ้านโชคชัยพัฒนาจำหน่ายได้เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น (สมพุทธ ธุระเจน, 2540, น. 167 - 171) ซึ่งการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศ ต่าง ๆ ในโลก ทุกประเทศใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการหารายได้เพื่อพัฒนาประเทศ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังส่งผลดีต่อประเทศในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ และ ด้านสิ่งแวดล้อมอีกทั้งของที่ระลึกช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว สินค้าเฉพาะอย่าง เช่น หมวก หัตถกรรม และผลงานด้านศิลปะอื่น เป็นคำที่คู่กับแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน สู่ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. สมาชิกทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา จำนวน 26 คน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. สมาชิกทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา จำนวน 20 คน เพื่อให้ร่วมกันพัฒนาผล ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. ผู้บริโภคและผู้ประกอบการที่สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา จำนวน 30 คน เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

แนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมือง

ผ้าพื้นเมืองเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ้าพื้นเมืองเริ่มจากการสานต้นหญ้าอ่อนเพื่อใช้ใส่วัสดุสิ่งของ และต่อมากลายเป็นเสื่อและตะกร้า และพัฒนาวิธีการทอต้นพืชเพื่อเป็นเส้นที่ยาวและทำให้เหนียวขึ้น สามารถรับน้ำหนักได้มาก จนกระทั่งมีการคิดค้นวัสดุการทอจากพืชมาเป็นเส้นใย เช่น ฝ้าย รู้จักวิธีการทออย่าง ผ้าพื้นบ้าน ผ้าทอด้วยกี่หรือทอทุกพื้นบ้าน ตามกรรมวิธีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ มักทอด้วยฝ้ายหรือไหม ผ้าพื้นบ้านหรือผ้าทอมือมีกรรมวิธีการทอต่างๆกัน เช่น ทอเรียบๆ ไม่มีลายเรียกว่า ผ้าพื้น ทอเป็นลวดลายเรียกว่า ฝ้ายก ทอเป็นลวดลายด้วยการจกเรียกว่า ฝ้ายจก ผ้าทอเป็นลวดลาย โดยการขีด เรียกว่า ผ้าขีด ทอเป็นลวดลายด้วยการมัดย้อมเรียกว่า ฝ้ายมัดหมี่ เป็นต้น (นุสรุา เตียงเกตุ และคณะ, 2552)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก (Souvenir) (ใจภักดิ์ บุรพเจตนา, 2555) หมายถึงสัญลักษณ์แทนบุคคล เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับการออกแบบสร้างสรรค์ทำให้คิดถึงสถานที่ที่เคยไปสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์และประเพณีบางอย่างของที่ระลึกซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ของบริโภค ของใช้ เครื่องประดับ มีความเกี่ยวข้องกับวัสดุ เทคนิควิธีทำจุดมุ่งหมายในการผลิตและการนำไปใช้ ตลอดจน

อิทธิพลอื่น ๆ เช่น ความเชื่อ ศาสนา การเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม ของที่ระลึกมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์

กรณีการ์ สายเทพ และพิชญา เพิ่มไทย (2560) กล่าวว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ ที่ใช้สำหรับกิจการ อาจจะเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการที่มีแนวคิดใหม่ๆหรือมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในผลิตภัณฑ์สินค้าหรือที่มีอยู่แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์สินค้า จะต้อง มีผลให้ผู้บริโภคหรือลูกค้าเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในตัวผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ ควรมีความพึงพอใจมากกว่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สินค้า ชนิดเดิม หรืออาจจะเป็นผลิตภัณฑ์เดิมที่นำเสนอในตลาดใหม่ ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1.แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scales) จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นกรอบการวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถาม สำหรับสอบถามสมาชิกทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (check-list) จำนวน 3 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาของการทอผ้าพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบกำหนดให้เลือกตอบ (check-list) จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 ความต้องการของกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และแบบสอบถามแบบเลือกตอบจำนวน 1 ข้อซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าการจัดอันดับตามเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูตร, 2542, น. 73) ดังนี้

1	แปลความหมายว่า	มีความต้องการน้อยที่สุด
2	แปลความหมายว่า	มีความต้องการน้อย
3	แปลความหมายว่า	มีความต้องการปานกลาง
4	แปลความหมายว่า	มีความต้องการมาก
5	แปลความหมายว่า	มีความต้องการมากที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง

2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง โดยให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

3. ส่งแบบทดสอบเกี่ยวกับเกี่ยวกับการสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอ ด้านการตลาด และด้านการวิจัย จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรง (validity) และความเป็นปรนัย (objective) นำแบบทดสอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. แบบทดสอบไปทดลองใช้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับบ้านโชคชัยพัฒนา คือ บ้านโพธิ์ทอง ตำบลแม่กาษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 30 คน นำข้อมูลจากการตอบแบบทดสอบมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบัต (Cronbach) ได้แก้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.87 และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1. การประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ผู้เข้าประชุมกลุ่มย่อยสามารถแสดงความคิดเห็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอได้เต็มที่

2. แบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (check-list) จำนวน 3 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา เป็นแบบสอบถามแบบกำหนดให้เลือกตอบ (check-list) จำนวน 16 ข้อซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าการจัดอันดับ ตามเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูตร, 2542, น. 73) ดังนี้

1	แปลความหมายว่า	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
2	แปลความหมายว่า	มีความพึงพอใจน้อย
3	แปลความหมายว่า	มีความพึงพอใจปานกลาง
4	แปลความหมายว่า	มีความพึงพอใจมาก
5	แปลความหมายว่า	มีความพึงพอใจมากที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ รูปแบบผลิตภัณฑ์
2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา โดยให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

3. ส่งแบบทดสอบเกี่ยวกับเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองให้ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอ และด้านการวิจัย จำนวน 5 ท่าน

4. นำแบบทดสอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ≥ 0.5 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

56. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับผู้บริโภคและผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ณ ห้างบิ๊กซี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน นำข้อมูลจากการตอบแบบทดสอบมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นักวิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อชี้แจงการวิจัยกับกลุ่มสมาชิกผ้าทอบ้านโชคชัยพัฒนา ขั้นตอนที่ 2 สอบถามสมาชิกทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมกลุ่มย่อยสมาชิกทอผ้าบ้านโชคชัยพัฒนา เพื่อร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 นำผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นไปจัดแสดง และสอบถามความพึงพอใจของผู้ประกอบการและผู้บริโภคที่สนใจ ขั้นตอนที่ 5 ศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับบ้านโชคชัยพัฒนา จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง และขั้นตอนที่ 6 นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อเขียนรายงานวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในรูปของค่า ในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviations) เพื่อให้ได้คำตอบและข้อสรุปทั้งหมดตามวัตถุประสงค์และใช้การบรรยายประกอบคำอธิบายผลของข้อมูลโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยโดยประยุกต์ตามเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูตร, 2542, น. 73) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา ความต้องการ และความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา ความต้องการ และความพึงพอใจในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา ความต้องการ และความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา ความต้องการ และความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา ความต้องการ และความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรมีรายละเอียดดังนี้ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.30 สมาชิกกลุ่มมีการทอผ้ามาเป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 96.20 ลักษณะผ้าพื้นเมืองที่กลุ่มสมาชิกทอส่วนใหญ่เป็นผ้าขาวม้าและผ้าไหม คิดเป็นร้อยละ 92.30 วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมืองส่วนใหญ่เป็นค้าสำเร็จจากโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 96.20 เงินทุนที่ใช้ในการทอผ้าของสมาชิกได้แก่ อันดับที่ 1 ทุนส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 61.50 สถานที่ที่สมาชิกใช้ในการทอผ้าส่วนใหญ่เป็นบ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80.80 ซึ่งเดิมผ้าทอส่วนใหญ่ของสมาชิกไม่มีการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งรายละเอียดผลการศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา พบดังนี้

ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่

n=26

ปัญหาที่เผชิญอยู่	จำนวน (คน)		อันดับ
	เลือก	ไม่เลือก	
การเงิน	24 (92.30)	2 (7.70)	1
การผลิต	19 (73.10)	7 (26.90)	3
สมาชิก	5 (19.20)	21 (80.80)	6
ทักษะการทอผ้า	4 (15.40)	22 (84.60)	7
อุปกรณ์ในการทอ	7 (26.90)	19 (73.10)	5
การแปรรูปผ้าทอ	22 (84.60)	4 (15.40)	2
ด้านการขาย	15 (57.70)	11 (42.30)	4

จากตารางแสดงปัญหาที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองเผชิญอยู่พบว่า อันดับที่ 1 ปัญหาด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 92.30 อันดับที่ 2 ปัญหาด้านการแปรรูปผ้าทอ คิดเป็นร้อยละ 84.60 อันดับที่ 3 ปัญหาด้านการผลิต คิดเป็นร้อยละ 73.10 อันดับที่ 4 ปัญหาด้านการขาย คิดเป็นร้อยละ 55.70

โดยปัญหาด้านการเงินที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่สามอันดับได้แก่ อันดับที่ 1 สมาชิกขาดแคลนเงินทุนเนื่องจากต้องรอให้ผ้าทอขายได้ คิดเป็นร้อยละ 65.40 อันดับที่ 2 สมาชิกหวังเกรงว่าเงินลงทุนจะสูญเปล่าเนื่องจากไม่สามารถขายผ้าทอได้ คิดเป็นร้อยละ 53.80 อันดับที่ 3 แหล่งเงินทุนภายในไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 46.20

ปัญหาด้านการแปรรูปที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่ ได้แก่ สมาชิกไม่มีความรู้ในด้านการแปรรูป ต้องการให้มีหน่วยงานเข้ามาช่วยพัฒนาในการแปรรูป คิดเป็นร้อยละ

57.70 รองลงมาคือ สมาชิกต้องการให้มีหน่วยงานช่วยเรื่องการแปรรูปและการตลาด คิดเป็นร้อยละ 42.30

ปัญหาด้านการผลิตที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่ ได้แก่ อันดับที่ 1 ยังไม่มีการพัฒนาหรือเพิ่มสายทอผ้าแบบใหม่ คิดเป็นร้อยละ 69.20 อันดับที่ 2 ไม่มีตลาดรองรับ/ปัญหาด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 65.40 อันดับที่ 3 ขายไม่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อคิดเป็นร้อยละ 53.80

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาจากสมาชิกกลุ่มทอผ้าและผู้นำของบ้านโชคชัยพัฒนา เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง พบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.67$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ เงินทุนที่ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.51$) รองลงมา คือการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.57$) และความรู้ด้านการตลาดและการขายผ่านระบบออนไลน์ และความรู้และทักษะด้านการออกแบบลวดลายผ้าทอ ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.51$) อีกทั้งรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้มีการแปรรูปจากผ้าทอพื้นเมือง อันดับที่ 1 กระเป๋าถือสุภาพสตรี คิดเป็นร้อยละ 100 อันดับที่ 2 เสื้อผ้าสุภาพสตรี คิดเป็นร้อยละ 57.70 อันดับที่ 3 ของตกแต่งบ้าน และของใช้ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 19.20

2.ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาจากสมาชิกกลุ่มทอผ้าและผู้นำของบ้านโชคชัยพัฒนาผลจากการประชุมกลุ่ม พบว่า ผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาควรนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกใน 3 รูปแบบ ได้แก่ กระเป๋าถือสุภาพสตรี เสื้อผ้าสุภาพสตรี และผ้าพันคอ เนื่องจากการผลิตกระเป๋าถือสุภาพสตรีและเสื้อสุภาพสตรีนั้นตรงกับความต้องการของสมาชิกผู้ทอและสามารถเจาะกลุ่มลูกค้าพิเศษได้ และในส่วนของผ้าทอที่มีความนุ่มนั้นยังสามารถนำมาผลิตเป็นผ้าพันคอที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านโชคชัยพัฒนาได้อีกด้วย ดังนั้นจึงนำผลจากการสำรวจความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอและผลจากการประชุมกลุ่มย่อยมาพัฒนาโดยรูปแบบของผลิตภัณฑ์ดังนี้ กระเป๋าถือสุภาพสตรี ควรมีรูปแบบ ดังภาพที่ 2 เสื้อสุภาพสตรี ควรมีรูปแบบดังภาพที่ 3 และผ้าพันคอ ควรมีรูปแบบดังภาพที่ 4

ภาพที่ 2 รูปแบบกระเป๋าถือ

ภาพที่ 3 รูปแบบเสื้อสุภาพสตรี

ภาพที่ 4 รูปแบบผ้าพันคอ

3. ผลประเมินผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาในระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ มีความต้องการให้ผ้าทอพื้นเมืองนำไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกได้แก่ กระเป๋าถือสุภาพสตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ เสื้อสุภาพสตรี คิดเป็นร้อยละ 36.70 และผ้าพันคอ คิดเป็นร้อยละ 6.70 ตามลำดับ ในภาพรวมความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา

n=30

รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋าถือสุภาพสตรี	4.42	0.70	มาก
เสื้อสุภาพสตรี	4.24	0.65	มาก
ผ้าพันคอ	4.31	0.63	มาก
รวม	4.32	0.66	มาก

จากตารางแสดงความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D = 0.66) โดยผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระเป๋าถือสุภาพสตรี ($\bar{X} = 4.42$, S.D = 0.70) รองลงมา คือ ผ้าพันคอ ($\bar{X} = 4.31$, S.D = 0.63) และเสื้อสุภาพสตรี ($\bar{X} = 4.24$, S.D = 0.65) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายผลิตภัณฑ์ พบว่า กระเป๋าถือสุภาพสตรี มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D = 0.70) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ประโยชน์ใช้สอยของกระเป๋า ($\bar{X} = 4.53$, S.D = 0.57) รองลงมา คือ รูปทรงกระเป๋าเหมาะสม และเนื้อของผ้าทอเป็นทรงสวยงาม เข้ารูป ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.63, 0.77) ตามลำดับ ผลการประเมินผ้าพันคอ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D = 0.63) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สีสนของผ้าพันคอสวยงาม โดดเด่น และเนื้อผ้าของผ้าพันคอสวมใส่สบาย อ่อนนุ่ม ($\bar{X} = 4.40$, S.D = 0.50, 0.68) รองลงมา คือ ประโยชน์ใช้สอยของผ้าพันคอ ($\bar{X} = 4.33$, S.D = 0.71) และผลการประเมินเสื้อสุภาพสตรีพบว่า ความพึงพอใจต่อเสื้อสุภาพสตรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D = 0.65) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ประโยชน์ใช้สอยของกระเป๋า ($\bar{X} = 4.50$, S.D = 0.63) รองลงมา คือ เนื้อผ้าเสื้อสวมใส่สบาย ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.57) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาที่พบจากการต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ลักษณะผ้าพื้นเมืองที่กลุ่มสมาชิกทอส่วนใหญ่เป็นผ้าขาวม้าและผ้า วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมืองส่วนใหญ่เป็นรายได้สำเร็จจากโรงงาน เงินทุนที่ใช้ในการทอผ้าของสมาชิกได้แก่ ทุนส่วนตัว สถานที่ที่สมาชิกใช้ในการทอผ้าส่วนใหญ่เป็นบ้านตนเอง ซึ่งเดิมผ้าทอส่วนใหญ่ของสมาชิกไม่มีการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ อันดับของปัญหาที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่สามอันดับดังนี้ อันดับที่ 1 ปัญหาด้านการเงิน อันดับที่ 2 ปัญหาด้านการแปรรูปผ้าทอ อันดับที่ 3 ปัญหาด้านการผลิต โดยที่ ปัญหาด้านการเงินที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่สามอันดับดังนี้ อันดับที่ 1 สมาชิกขาดแคลนเงินทุนเนื่องจากต้องรอให้ผ้าทอขายได้ อันดับที่ 2 สมาชิกหวังเกรงว่าเงินลงทุนจะสูญเปล่าเนื่องจากไม่สามารถขายผ้าทอได้ อันดับที่ 3 แหล่งเงินทุนภายในไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชัชจรีญา ไบลี, 2560) พบว่า ปัญหาในด้านการผลิตสิ่งทอด้านหนึ่งคือ ความต้องการด้านการสนับสนุนและส่งเสริมจากรัฐบาลในด้านงบประมาณ การพัฒนาฝีมือและปัญหาด้านวัตถุดิบ ทั้งนี้ปัญหาด้านการแปรรูปที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่ ได้แก่ สมาชิกไม่มีความรู้ในด้านการแปรรูป ต้องการให้มีหน่วยงานเข้ามาช่วยพัฒนาในการแปรรูปและการตลาดนอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านการผลิตที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโชคชัยพัฒนาเผชิญอยู่ ได้แก่ การพัฒนาหรือเพิ่มลายทอผ้าแบบใหม่ ปัญหาด้านการตลาด และตลาดขายผ้าทอไม่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ (ชัชจรีญา ไบลี, 2560) กล่าวว่า ผู้ผลิตผ้าทอ ควรรวมกลุ่มพัฒนาศักยภาพของช่างทอผ้าซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ เนื่องจากผู้สูงอายุวันจะเหลือผู้ทอผ้าน้อยลงไปทุกที และปัญหาด้านการแปรรูปที่กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองส่วนใหญ่เผชิญอยู่ คือ ไม่มีความรู้ในด้านการแปรรูป ต้องการให้มีหน่วยงานเข้ามาช่วยพัฒนาในการแปรรูป รองลงมาคือ ต้องการให้มีหน่วยงานช่วยเรื่องการแปรรูปและการหาตลาด สอดคล้องกับ (สิริพิชญ์ วรรณภาส, 2551) ศึกษาปัญหาของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าพบปัญหาจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านหนึ่งคือ ปัญหาองค์ความรู้และนวัตกรรม อีกทั้งสอดคล้องกับ (บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา, 2561) พบว่า คนในชุมชนหมู่บ้านถวาย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องธุรกิจชุมชน การขาดแหล่งเงินทุน และความผันผวนทางเศรษฐกิจ

2. จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกทอผ้าบ้านโชคชัยพัฒนาต้องการให้มีการแปรรูปมากที่สุดคือ กระเป๋าถือสุภาพสตรี เนื่องจากมีแนวคิดเดียวกันคือ ผ้าทอสามารถนำมาพัฒนาเป็นกระเป๋าถือสุภาพสตรีได้หลากหลายรูปแบบสามารถพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าเพศหญิงและเจาะตลาดได้ สอดคล้องกับ (ญาณิศา โกมลสิริโชค, 2558) พบว่า สามารถนำผ้าทอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระเป๋าหลากหลายขนาด อีกทั้ง (กันญกานต์ เมืองสนธิ์ และดลฤทัย โกววรรณะกุล, 2557) กล่าวว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสินค้าของที่ระลึกถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวและผ้าทอพื้นเมือง มีเอกลักษณ์เฉพาะของคนในท้องถิ่น และยังสามารถนำผ้าทอพื้นเมืองนี้มาผลิตแปรรูปเป็นสินค้าที่ระลึกต่าง ๆ ได้มากมาย

3. จากผลการประเมินผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองที่พัฒนาขึ้นของบ้านโชคชัยพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ (กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค, 2555) พบว่า ภาพรวมความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือที่ได้รับการออกแบบสร้างสรรค์ใหม่ทั้งหมดจากการวิจัยอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อกระเป๋าถือสตรี พบว่า ประโยชน์ใช้สอยของกระเป๋าอยู่ในระดับมากที่สุด เนื้อของผ้าทอเป็นทรงสวยงาม เข้ารูป รูปทรงกระเป๋าเหมาะสมและสีสันทองผ้าสวยงาม โดดเด่น สอดคล้องกับ (จूरिवรรณ จันพลา และคณะ, 2559) พบว่า กระเป๋าสตรี กลุ่มลูกค้าเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีมากที่สุด ความพึงพอใจต่อเสื้อผ้า ด้านประโยชน์ใช้สอยของเสื้อผ้า เนื้อผ้าเสื้อสวมใส่สบาย สีสันทองผ้าสวยงาม โดดเด่นล้วนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อผ้าพันคอพบว่า สีสันทองผ้าพันคอสวยงาม โดดเด่น และเนื้อผ้าของผ้าพันคอสวมใส่สบาย อ่อนนุ่ม ประโยชน์ใช้สอยของผ้าพันคอมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว , 2555) พบว่า บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากและพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องผ้าทอมือมีสีให้เลือกหลากหลาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การทอผ้าของของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลานยังไม่มีผู้สืบทอดรุ่นใหม่ ๆ นั้น จึงควรมีการสร้างผู้สืบทอดรุ่นใหม่ ๆ เพื่อจะได้เป็นกระบวนการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาผ้าทอ
2. แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนาสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของอำเภอคลองลานได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของลูกค้าและเพิ่มยอดขายให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เหมาะกับยุคสมัยและความใช้งานที่หลากหลายของลูกค้า เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานผ้าทอไทยอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตราสินค้าของกลุ่มผ้าทอพื้นเมือง เพื่อสร้างเอกลักษณ์การยอมรับจากตลาด และมาตรฐานสินค้า และก็เป็นแนวทางในการขยายธุรกิจของกลุ่ม

รายการอ้างอิง

- กานต์ เมืองสนธิ์ และตฤทัย โกวรรณะกุล. (2557). การพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองที่จัดจำหน่ายภายในศูนย์การค้าชุมชนในแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก ตะวันตก. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 9(2), 31-44.
- กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค. (2555). ศึกษาการศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา : กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. The Fine & Applied Arts Journal. วรรณิการ์ สายเทพ และพิชญา เพิ่มไทย. (2560). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการส่งออกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอกไม้ประดิษฐ์ ตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่. 10(2).
- จินตนา หนูณะ. (2546). ผ้าทอพื้นบ้านภาคใต้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน สืบสานพัฒนาไทย. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- จรีวรรณ จันทลาและคณะ. (2559). ศึกษาการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทาง เศรษฐกิจสร้างสรรค์. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(2).
- ใจภักดี บุรพเจตนา. (2555). การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทของที่ระลึกของชุมชนบ้านหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี: ปทุมธานี.
- ชัชจรียา ไบลี. (2560). สถานการณ์ปัญหาและความต้องการ ของกลุ่มผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นบ้านในจังหวัดเลย. วารสารราชพฤกษ์ ปีที่ 15(3). กันยายน - ธันวาคม 2560. (88-96).
- ญาณิศา โกมลสิริโชค. (2558). การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าทอกะเหรี่ยงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. นเรศวรวิจัย (13). วิจัยและนวัตกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม.
- โพธิ์ซันนิ่ง. (2562, กรกฎาคม, 10). [Online]. Available: <http://www.positioningmag.com>
- นุสรรา เตียงเกตุ และคณะ. (2552). ห้องเรียนทอผ้า การสืบทอดความรู้เรื่องผ้าพื้นเมืองแม่แจ่ม : โครงการส่งเสริมการทอผ้าพื้นเมืองแม่แจ่ม.
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. (2561). การพัฒนาสินค้าหัตถกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านถวาย ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง. (2561). ผ้าและสิ่งถักทอไท. กรุงเทพฯ.
- ประคอง กรรณสูตร. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.สง่า.
- ประสงค์ ประณีตพลกรัง. (2547). การบริหารการผลิตและการปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์
- สมพุทธ ฐระเจน. (2540). การพัฒนาการท่องเที่ยว. สารนครศรีธรรมราช. 27(12).
- สิริพิชญ์ วรรณภาส. (2551). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว. (2555). การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อส่วนประสม
ทางการตลาดของกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านกุดฝือ อำเภอดงหลวงจังหวัดสระแก้ว. กลุ่มส่งเสริม
ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว ปีงบประมาณ 2555.